

KYRKNYTT

Tidningen om

LIVSFRÅGOR OCH KRISTEN TRO

från Svenska kyrkan i Karlstad och Hammarö | www.kyrknytt.se

världen och

VI

Med
kyrkornas
sommar-
program

Mat som lockar till möten
Färgstark måltid ger nya vänner

Så är livet som papperslös
Muhamed lever gömd

2

2014

*Vi må vara hur olika som helst
men vi andas samma luft
vi lever på samma planet
vi har i grunden samma behov.*

Bild: Hans Kvarström/
universitetskyrkankarlstad.
blogspot.se

För ett par veckor sedan firades Världens fest i Karlstad. Då samlades upp emot 2 500 av kyrkans medarbetare, både ideella och anställda, för att inspireras och utbyta erfarenheter kring internationellt arbete.

Världen och vi är också temat för detta nummer av Kyrknytt. Kanske behöver vi alla lite hjälp för att bli modiga nog att möta och försöka förstå det främmande?

ÅRETS SOMMARNUMMER inleds därför av ett gäng modersmållärare som bjuder till matfest. Förhoppningsvis inspirerar de oss att pröva nya maträtter vid sommarens kalas!

Därefter beskriver vi planerna på Guds hus i Fisksätra och Trons hus i Karlstad där religioner och tro ska ges chans att utvecklas jämsides och vara en hjälp att se att människors inre kan vara lika – trots olika religioner.

Vi berättar också om det mångåriga utbytet mellan Karlstads universitet och Indien, där det till och med kan hända att resenärerna får samspråka med självaste Dalai Lama.

Dessutom har vi intervjuat Molkombsbon och forskningsrådgivaren Eamonn McCallion om vad som krävs för att kunna leva i mångfald.

Vi redovisar vad vi värmlänningar gör då främlingen knackar på dörren och har träffat Muhamed som tvingas leva gömd för att slippa utvisas.

Vi har hälsat på Kronparkskyrkans Selma- och Gustavgrupper där ideella eldsjälur gör ett fint jobb för att hjälpa invandrare att komma in i det svenska samhället – på köpet berikas deras egna liv med nya impulser och synsätt.

Vi rapporterar också om den fantastiska Solvatten-behållaren som renar vatten med hjälp av solen och som du kan sprida till fler genom att skänka pengar till Svenska kyrkans internationella arbete. (På **svenskakyrkan.se/internationelltarbete** finns mer läsning om olika projekt som bidrar till en bättre värld.)

SIST HITTAR DU sommarprogrammet med mycket av allt spännande som sker i kyrkorna runtomkring. ●

Karlstad mitt i VÄRLDEN

CECILIA HARDESTAM

ansvarig utgivare
och redaktör

KYRKNYTT
Karlstads pastorat
Västra Kyrkogatan 5
652 24 Karlstad
www.kyrknytt.se

ansvarig utgivare och redaktör
Cecilia Hardestam 054-14 15 32
cecilia.hardestam@svenskakyrkan.se

grafisk form
Maria K-Back, Whiter Shade

tryck
LÖWEX Trycksaker AB, Växjö
ISSN 2001-6212

Svenska kyrkan

Rigmor & Christina Gustafsson – konsert i Väse kyrka

I SOMMAR ger sig Rigmor och Christina Gustafsson ut på turné tillsammans. Systerarnas samarbete började för drygt 15 år sedan med konsert hemma i värmölandskas Värmskog, en konsert som blivit en tradition i midsommartid. I år blir det också turné med stopp bland annat i Väse kyrka. Under konserten kommer publiken att bjudas en blandning med allt från egna kompositioner till svenska visor, jazzlåtar och psalmer. ●

TID & PLATS: Tisdag 8/7 kl 19.00 Väse kyrka

FÖRKÖP: www.destinationvarmland.se/aktiviteter – klicka på evenemang eller via [Karlstads turistbyrå](http://Karlstads_turistbyrå) 054-540 24 70

Krans med grön nyhet

Det har gått nästan 20 år sedan den första Frälsarkransen trädde, men intresset för det färgglada radbandet har knappast avtagit.

I år har Pilgrimscentrum i Vadstena tagit fram en särskild variant där en av pärlorna är grön.

KANSKE HAR DU SETT DET på någon väns, släktings eller kollegas arm? Kanske har du ett själv? Armbandet, som vid första anblick mest påminner om något som ett barn gjort på dagis, bärs i dag av mängder av människor i många olika länder.

Idéen att skapa ett radband för folk inom den lutherska kyrkan fick Martin Lönnebo då han precis pensionerats som biskop. Det han ville uppnå var att hjälpa nutidsmänniskan till bön, meditation och ordlös stillhet: ”Fysisk träning kan i lyckliga fall göra dig till idrottsman, psykisk träning till professor, andlig träning till helgon. Naturlagen om att vi måste öva för att vinna färdigheter gäller även relationen till Gud. Du måste motionera för att behålla motionen. Frälsarkransen är ett träningsredskap för att behålla medvetandet om Guds existens”, förklarade han bland annat.

De 18 olivfärgade pärlorna i radbandet har alla sin egen symbolik: Den guldfärgade Gudspärlan viskar om den hemlighetsfulla närvaron, medan den vita Jagpärlan lockar till upptäckten av sig själv som värdig och ansvarsfull. Den blå Bekymmerlöshetspärlans glada uppmaning att lätta sitt sinne samsas med den svarta Nattpärlan som påminner om att död och kris ingår i allas våra liv. Och nu, under år 2014, även alltså den gröna pärlan som talar om liv, växande och hopp och att vi alla har något att bidra med här i tillvaron på jorden. ●

KRANSEN MED DEN GRÖNA PÄRLAN säljs via www.pilgrimscentrum.se under 2014 med tillstånd från Lönnebo och Verbum förlag.

En del av det du betalar för den gröna frälsarkransen kommer att användas till diakoni- och miljöprojekt.

Mukwege har framträtt inför FN:s generalförsamling, tagit emot Palmepriset och Right Livelihood-priset.

Amish visar vägen?

I FÖRRA NUMRET av kyrknytt berättade Karlstadsförfattaren Erik Bengtson om amishfolkets fascinerande levnadssätt och ofattbara förmåga att förlåta. ●

VILL DU HÖRA honom berätta mer ges ett tillfälle i sommar: **Torsdag 3/7 kl 19.00** talar han under rubriken Amish – Vägvisare för världen?

PLATS: [Norrstrands kyrka](http://Norrstrands_kyrka)

boktips

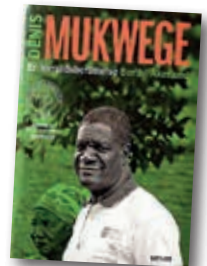
Denis Mukwege – en levnadsberättelse

Berthil Åkerlund (Weyler)

När Margot Wallström fick frågan om hon ville skriva ett förord till boken om läkaren Denis Mukwege svarade hon direkt: ”Ja, han är en vän – och en hjälte”.

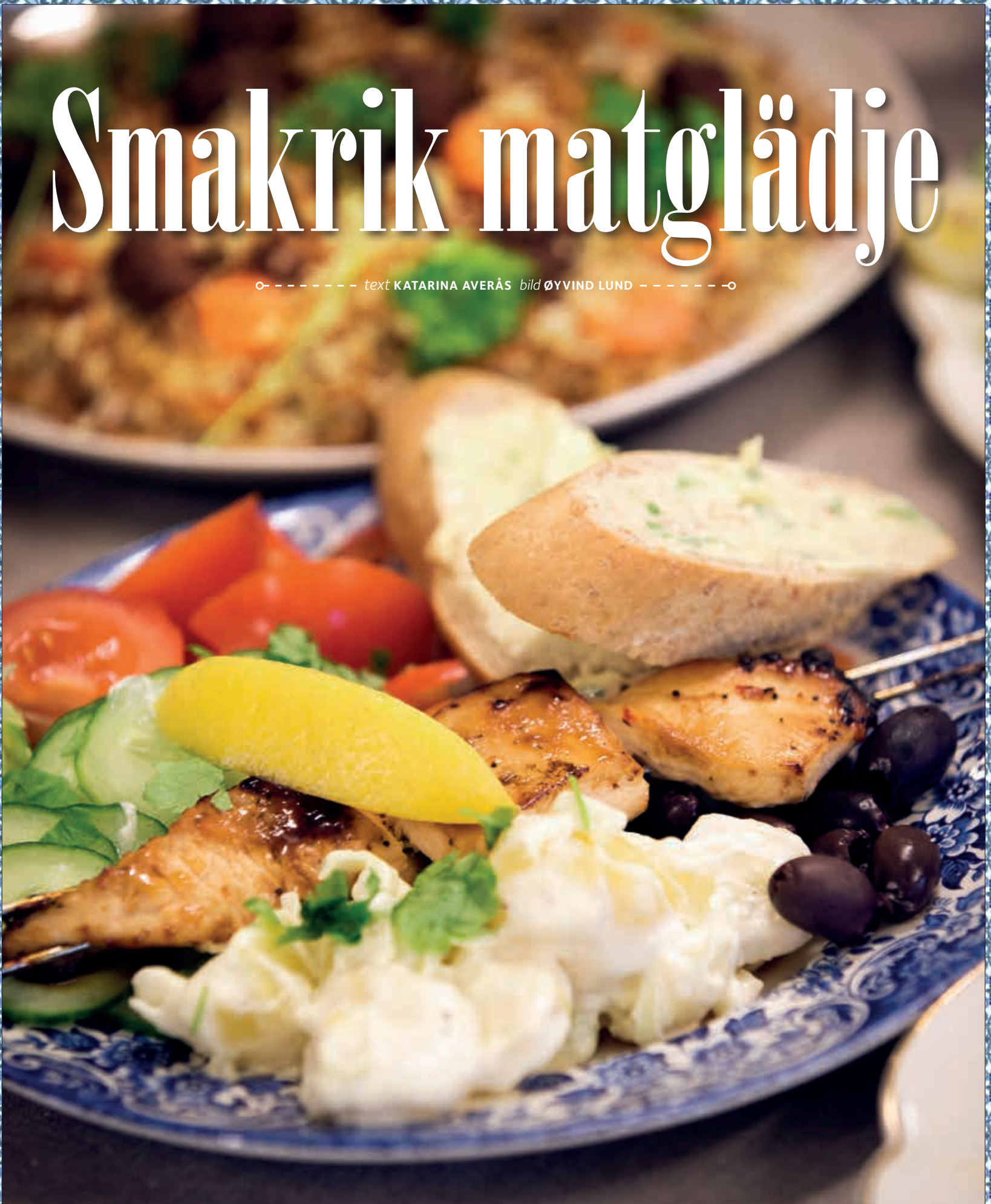
Och levnadsberättelsen om den oräddade Denis Mukwege, som nått världsberömmelse för sitt arbete med kvinnor utsatta för grovt sexuellt våld i östra Kongo, är en läsvärd historia. En historia om aggressivitet, makt och politiskt rävspel i ett land som helt struntar i hur halva befolkningen – kvinnorna – har det.

Men det är också en historia om en människa som förmår behålla sitt hopp och sin kärlek till medmänniskorna. Det är bara att instämma i Wallströms inledningsord där hon sällar sig till dem som kallar Mukwege en god människa. ●

Smakrik matglädje

o ----- text KATARINA AVERÅS bild ØYVIND LUND ----- o

Shaima Wali lägger örat mot riskastrullen och lyssnar. Vännerna runt omkring tystnar. Plötsligt skiner hon upp och sträcker på ryggen igen.

– Nu är det klart! säger hon. Riset är det allra viktigaste på matbordet i Afghanistan, oavsett vad som bjuds för övrigt. Men det ska vara riktigt basmatiris, inte sånt som säljs i vanliga butiker här i Sverige.

Mattraditioner förenar människor. Likheter mellan länder eller regioner väcker egna minnen. Olikheterna öppnar för nya smakupplevelser.

I Karlstads kommun jobbar modersmållärare från hela världen. Sheeren Said Rahim från Kurdistan, som undervisar i kurdiska, får i uppdrag att samla några kollegor för att prata om just mat.

– Jag tog även med mig min väninna Ulla, säger hon. Det behövs svenska smaker här också!

Norrstrandsskolans skolkök visar sig vara en perfekt mötesplats. Var och en får en egen kokvrå och kan under ett par timmar släppa loss sin egen matkreativitet innan det är dags att samlas kring matbordet med en buffé av rätter från Kurdistan, Sverige, Afghanistan och Irak.

Samtalet kommer snart in på just vikten av ris i den del av världen vars mattraditioner fyra av de fem kvinnorna bär med sig.

– Riset finns med vid varje måltid, konstaterar Shaima Wali. Vitt, gult, brunt – och det doftar av olika kryddor och tillagas på olika sätt. För övrigt är den afghanska maten mycket smakrik, men inte så stark.

Sheeren Said Rahim konstaterar snabbt att den kurdiska maten ligger nära den som Shaima Wali talar om som typiskt afghansk.

– Dofterna är mycket viktiga, säger hon. Kanel, curry, kardemumma. Förutom ris är bulgur ett vanligt tillbehör.

Gona Said har bott i Bagdad i Irak.

– Det är också viktigt att maten är vacker att se på, berättar hon. Därför dekorerar vi ofta med mandel, russin, citrusfrukter och örtekryddor.

Med en egen trädgård finns stora möjligheter att odla det som behövs för att hålla mattraditionerna vid liv. Hemma hos Beirin Zanganeh, ursprungligen från staden Kirkuk i Irak, växer bland annat bonbönor, squash och vinrankor. Örtekryddor som smörgåskrasse, persilja och koriander frodas också i köksträdgården.

– Jag odlar så mycket jag kan, säger hon. Sedan fyller jag frysen. Vinrankorna har jag inte för vindruvorna – det viktiga är att få stora fina blad till mina dolmar.

Ulla Pamp Ekendahl har valt att komplettera buffén med grillade kycklingspett som serveras med potatissallad, grönsallad – och ett gott bröd med vitlöksmör.

– Jag tycker att kyckling kändes som ett bra val i dag, säger hon. Och potatis är jag ju uppvuxen med. Potatissallad blir dock alltid lite festligare. Den är också lätt att göra i förväg.

Den här kvällen får alla i uppdrag att laga buffémat lagom till ungefär tre personer. Det känns konstigt.

– Om jag väntar mig sju gäster lagar jag alltid mat till minst 20 personer, utbrister Gona Said. Mat är glädje och gemenskap.

– En del maträtter går helt enkelt inte att laga lite av, konstaterar Shaima Wali. Det behövs storkök för att det ska smaka rätt!

Det har också varit svårt att teckna ned recepten.

– Allt finns ju här inne, säger Beirin Zanganeh, och pekar på huvudet.

– Och vi använder ögonmått istället för decilitermått, konstaterar Sheeren Said Rahim. ●

Mat förenar och ger nya vänner.

Kyrknytt tog Ulla Pamp Ekendahl, Sheeren Said Rahim, Shaima Wali, Gona Said och Beirin Zanganeh till hjälp för att laga till en doftande smakrik buffé.

Recepten är nedtecknade ur minnet och kryddningen sker ofta med ögonmått och känsla. Låt dig inspireras och prova dig fram!

Basmatiris på Shaimas vis

Köp ditt basmatiris i en butik som säljer orientaliska varor. Det finns flera olika sorter, fråga gärna om råd kring både användning och tillagning.

Shaima blötlägger riset i mycket vatten med lite salt i minst fyra timmar före kokning. Beräkna 1,5 dl ris per portion.

Sedan kokar hon upp rikligt med vatten i en stor gryta och lägger i det nu blöta riset. Koktid tre-fyra minuter utan lock. Därefter silar hon bort vattnet som är kvar.

I en annan kastrull blandar hon några deciliter nytt kokhett vatten med lite olja och salt. Med hjälp av skaftet på en träslev gör hon små gropar i riset och sprider sedan vatten- och oljeblandningen över riset med en sked.

Dags att sätta grytan på en varm platta igen, på med locket (gärna med en handduk under). Efter några minuter börjar riset ånga och då lägger hon örat mot grytan och lyssnar noga.

När det börjar låta (poppa, fräsa) inne i grytan vet hon att vattnet har dunstat bort och att riset är klart. Då är det dags att stänga av värmen helt, men hon låter grytan stå kvar på spisplattan 5-10 minuter extra.

Klart för servering!

Ullas kycklingspett med potatissallad

SPETTEN

4 kycklingfiléer
1/2-1 dl sweetchili
1 msk olivolja
1 vitlöksklyfta
svartpeppar och salt

POTATISSALLAD

1 kg färsk- eller delikatesspotatis
1 msk majonnäs
1 dm purjolök
1 kruka persilja
5 dl creme fraiche

VITLÖKSSMÖR

Blanda pressad vitlök och hackad persilja i rumsvarmt smör.

1. Skala och koka potatisen, låt svalna, dela i bitar.
2. Dela kycklingfiléerna i bitar för grillspett. Marinera köttet ca 15 min i sweetchili, olja, salt, peppar och pressad vitlök. Trä på spett.
3. Grilla i ugn i 10-15 min eller på utegrill. Vänd på spetten efter halva tiden.
4. Blanda creme fraiche, majonnäs, salt, peppar, finhackad purjo och finklippt persilja. Vänd ned potatisen.

Servera med grönsallad och vitlöksbröd.

Beirins Bulgur Plau

500 g nötfärs
1 gul lök
2 tsk salt
500 g grov bulgur
5 morötter
150 g sharia-nudlar
rapsolja till stekning

1. Blanda nötfärs med finhackad lök, salt och peppar i en bunke och forma riktigt små fina köttbullar.
2. Stek dem i rikligt med olja och ställ åt sidan.
3. Koka bulgur enligt anvisning på paketet.
4. Stek sharia-nudlarna i rapsolja på låg temperatur tills nudlarna får en fin brun färg. Obs! var noga med att vända på nudlarna ofta eftersom de kan brännas snabbt.
5. Koka sedan nudlarna tills de mjuknar.
6. Skär morötterna i slantar och stek dem lite i olja så att de mjuknar en aning. Koka dem sedan helt klara.
7. Blanda bulgur, morötter och sharianudlarna.
8. Lägg upp på ett fat. Dekorera med köttbullarna och kryddgrönt.

TIPS: Tillsätt gurkmeja i vattnet när du tillagar bulgur för en fin färg och lite mer smak.

Sheerens Sha Kebab

3 auberginer
400 g nötfärs
3 vitlöksklyftor
en burk krossad tomat, 500 g salt och peppar efter smak
olja

1. Skiva auberginerna tunt på längden. Stek i olja och låt svalna lite.
2. Blanda nötfärsen med 2 hackade vitlöksklyftor, lite salt och peppar.
3. Forma små avlånga biffar/järpar och stek i ugnen, 10 min, 200 grader.
4. Lägg en biff i varje aubergin-skiva och rulla ihop. Lägg alla rullar i smörjd ugnform.
5. Blanda krossade tomater med en hackad vitlöksklyfta, lite salt och peppar och häll över.
6. Sätt formen i ugn 200 grader, 30 min.

Serveras med basmatiris eller bulgur.

Shaimas Kofta Chalaw

500 g nötfärs
4 st gula lökar
1 ägg
2-3 vitlöksklyftor
en burk passerade tomater, 500 g
3 dl vatten
1-2 tsk koriander (mald på burk)
svartpeppar och salt
olja till stekning

1. Blanda nötfärsen med 2 finhackade gula lökar och hackad vitlök, salt, svartpeppar, mald koriander samt ägg. Använd händerna tills det känns mjukt och bra.
2. Forma platta runda biffar.
3. Hacka ytterligare 2 gula lökar, stek i lite olja och tillsätt passerade tomater. Låt koka en liten stund. Tillsätt ca 3 dl vatten.
4. Lägg biffarna i tomatsåsen och låt koka tillsammans i 15-20 minuter.

Servera med basmatiris.

Shfta är kurdiska, rätten heter Arog på arabiska

Gonas Shfta

500 g nötfärs
3/4 dl mjöl
1 gul lök, finhackad
1 tsk oregano
1 tsk salt
1 krm svartpeppar
2 msk finhackad persilja
2 msk krossade tomater
2 tsk basilika

1. Blanda alla ingredienser i en bunke. Forma små platta biffar.
2. Stek i rikligt med olja. Låt dem rinna av på hushållspapper.

Serveras gärna rullade i Libabröd med sallad. (Libabröd är ett stort platt pitabröd som finns i butiker som säljer mat från Mellan-östern och i andra välsorterade livsmedelsaffärer.)

Om vi fastnar i kampen mellan olika former av fundamentalism och absoluta religiösa trossatser är vi farligt ute. Läs om tre spännande projekt som alla vill bidra till respekt och tolerans mellan människor.

I Guds hus är alla välkomna

----- text & bild INGELA BENDT -----

— Det som förenar oss är mer än det som skiljer oss åt! Guds hus är ett fredsprojekt, en försoningsprocess. Det är vårt sätt att motverka främlingsfientlighet.

De är helt samstämmiga, kyrkoherde Carl Dahlbäck i Nacka församling, imamen Awad Olwan från muslimska föreningen och Stefan Herczfeld, personal- och utvecklingschef på Katolska Biskopsämbetet, där de står längst framme i Fisksätra ljusa kyrka.

På altaret intill dem tronar den berömda modellen. Projektet Guds hus har blivit känt långt utanför Sveriges gränser – även om idén än så länge bara är en vision.

Över den gemensamma entrén i modellen står det Guds hus.

Entrén förbinder Bilal-moskén, med den runda kupolen krönt av en halvmåne, med Fisksätra kyrka, som har ett upphöjt kors på taket.

Många har varit här på studiebesök och dagens grupp lyssnar intresserat. Deltagarna är från Sverige, Norge, Danmark och Finland och deltar i en nordisk konferens om folkkyrkan i ett mångreligiöst samhälle. En av deltagarna är Karlstads universitetspräst Hans Kvarnström, som representerar Karlstad stift i frågor kring religionsdialog.

HUR ÄR GUDS HUS MÖJLIGT? Vilka problem finns? Frågorna är många.

Carl Dahlbäck från Nacka församling svarar. 2010 fick man en gemensam värdegrund och plattform.

– Det har funnits en rädsla att vi genom Guds hus blandar reli-

gioner, men det handlar mer om att låta varje religion få chans att utvecklas jämsides. Vi missionerar inte, det är viktigt.

Stefan Herczfeld från Katolska biskopsämbetet inflikar att så fort man tydligt står för något, får man räkna med att andra hittar fel.

– Så är det alltid. Men vi vinner i respekt för varandra. Att våga mötas, var och en med sin tro, är att lära känna varandra. Det är också att våga möta sig själv, en utmaning att fördjupa vem jag själv är och vad jag står för.

Imamen Awad Olwan, från muslimska föreningen, är palestinier och har bott i Sverige i 45 år. Han är en av de eldsjälur som varit med från början.

– Guds hus är den bästa investeringen, en stor vinst för samhället, så religionerna inte står i strid med varandra. Mångfalden av religioner är bra, det ingår i Guds plan för människan och världen, säger han och citerar Koranen:

–”Skulle Gud ha velat skulle Han helt visst ha gjort alla människor till ett enda samfund. Men människorna förblir olika ...”

Vissa saker har redan börjat hända. Faktum är att kyrkorummet i Fisksätra delas av protestanter och katoliker. När St Konrads katolska församling år 2011 behövde ett gudstjänstrum byggdes kyrkan

helt enkelt om och invigdes till en riktig kyrka – det var den inte tidigare.

– Man kan säga att religionsdialogen med muslimerna gett oss en kyrka, kommenterar Carl Dahlbäck och tillägger:

– Och vi är bra på gemensamma fester, 500 besökare kom på Re-orient!

GUDS HUS VÄNFÖRENING, som funnits sen 2012, spelar här en stor roll – även om vänskap och organiserad religionsdialog har existerat i över tio år.

Tillsammans har man inte bara ordnat fester utan också dialoggrupper, föredrag, studieresor, familjesammanskomster och formulerat en gemensam värdegrund.

Den gemensamma visionen är att samla de stora religiösa samfundet i en praktisk och ideologisk samverkan, ta till vara samfundens möjligheter att skapa tillit i den kulturella mångfalden och visa på samarbetets fredsskapande möjligheter.

På omslaget till Guds hus vänförenings folder står det:

”Jag vill att mina barn och barnbarn ska växa upp på en plats där människor från olika religioner och kulturer kan samarbeta och leva tillsammans i respekt och vänskap”.

Ur denna mylla har Källan, ett råd- och stödcenter vuxit fram.

Centret har funnits sedan 2008 och är ett samarbete mellan Stockholms stadsmission, Svenska kyrkan i Nacka, Stockholms katolska stift och muslimernas förening i Nacka.

Bakom Källan finns Pernilla Landin, socionom och diakon, liksom Gladys Cordova, katolik från Peru, och Wafaa Rahbi, muslim från Irak, båda dessa anställda av Stockholms stadsmission.

– Behovet är enormt, många behöver hjälp. Alla kan vända sig till oss, men det är bäst att boka tid. Vi måste sätta en gräns för vad vi kan göra, säger Pernilla Landin.

KÄLLAN KAN dela ut kläder, matkassar, SL-kort för resor och presentkort, men det är gåvor och de tar slut ibland. Det finns grupper med svenskundervisning, läxläsning, samhällskunskap och sommarverksamhet.

De flesta som kommer vill behålla sin religion men förstå det nya landet Sverige. Inför valet ordnas en demokrativecka.

Wafaa Rahbi, Pernilla Landin och Gladys Cordova arbetar vid Källan och tar bland annat emot många papperslösa.

– I samarbete med Röda korset har vi också grupper i kvinnohälsa, ett otroligt eftersatt område. Och många är osäkra på föräldrarollen. Barnaga är förbjudet i Sverige, men hur gör man då? Vi tog in en familjeterapeut och när de åtta träffarna var slut ville deltagarna ha fler möten, berättar Pernilla Landin.

Skolans värld är en gåta och myn-

dighetsrådslan är stor.

– Föräldrar kan undra över varför skolan ska ha ämnet sex-och samlevnad. Absurda svenska regler går inte att få ihop för dem. Hur kan en 15-åring ha rätt till sex, men inte få gifta sig?

Bland dem som besöker Källan kommer 60 procent från Fisksätra och 40 procent från andra kom-

muner. Bidrag ges av Nacka kommun och Stena fastigheter, som äger husen i Fisksätra.

Under eftermiddagen går dagens studiebesökare i samlad tropp till moskén, inrymd i en bottenvåning i ett av hyreshusen.

Det här är männens moské, kvinnorna ber på annan plats. För länge sedan, på profeten Mohammeds tid bad kvinnor och män tillsammans. Men i den tänkta Bilal-moskén kommer de att vara åtskilda.

ALLA TAR AV sig om fötterna och sätter sig ner på de persiskt mönstrade mattorna. Imam Awad Olwan berättar:

– Vi har något att komma med i vår tid. Hitta likheterna, vi har en Gud. Alla religioner har liknande levnadsregler, som att inte stjäla, intevänsterprassla och vörda Gud. Men vi har olika ritualer, traditioner och symboler.

För att bygga Guds hus behövs 39 miljoner kronor.

– Vi har valt att ha gemensam insamling, för att föra ut budskapet att Guds hus är ett lokalt fredsprojekt. ●

Guds hus i Fisksätra ska ge människor med olika tro möjlighet att mötas och hjälp att se religionen som en enande kraft. Universitetspräst Hans Kvarnström samtalar med imam Awad Olwan vid modellen av Guds hus, krönt med både muslimsk måne och kristet kors.

FISKSÄTRA

Fisksätra är en global by, en förort till Stockholm, en station på vägen efter Saltsjö-Duvnäs mot Saltsjöbaden och Solsidan.

Miljonprojektet som byggdes i början av 1970-talet, ligger mitt i de fashionabla villaområdena. Flera rader med sjuvåningshus på en liten yta gör det till Sveriges tätast befolkade område.

Här bor drygt 8 000 människor, 80 nationaliteter talar 140 språk. 40 procent är kristna, det vill säga tillhör både svenska och katolska kyrkan och 40 procent är muslimer.

Religion som förenande kraft

– En vision som liknar Guds hus i Fisksätra finns i Karlstad, men här kallat Trons hus, säger Hans Kvarnström universitetspräst vid Karlstads universitet. Idén kommer från två syrier, muslimen Kotaiba Aal och den kristne Barakat Zakhour.

----- text INGELA BENDT bild CECILIA HARDESTAM -----

Hans Kvarnström träffar många studenter med olika religionsinriktning i sitt jobb och tycker det är viktigt att trons folk kommer samman och ber.

Han har varit med Kotaiba i moskén och ser inget konstigt med det. För honom är religion inte något man ska lulla med enskilt i sitt vardagsrum. Kotaiba har i sin tur följt med en granne till Pingstkyrkan.

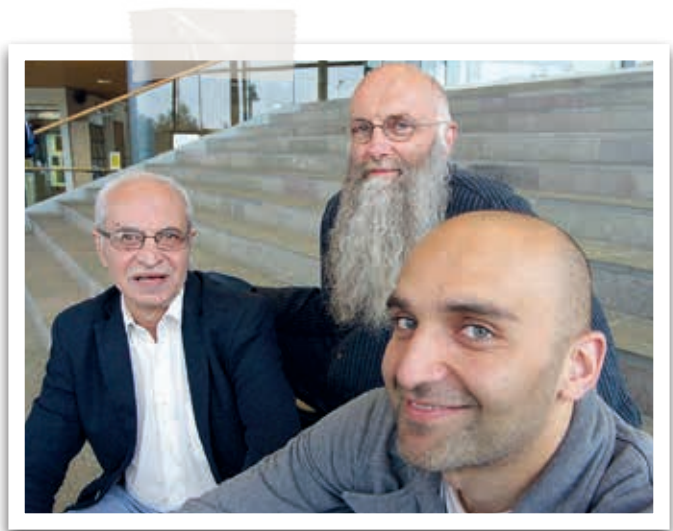
– Det är en nödvändig livshållning att vara öppen mot andra och ha en religionsdialog, säger Hans. Inget nytt är det heller – vill man leva kreativt, är man dialogisk. Kristna och muslimer tillhör ju samma familj. Kotaiba, Barakat och jag är alla tre Abrahams barn, kan vi inte prata med varandra, uppstår missförstånd.

Behovet blir uppenbart, menar han, när det finns fler religioner i Sverige.

– Det fina är att ju mer man går in i sin egen tradition, desto lättare har man för den andres. Det är så lätt att sätta etikett på varandra, men så fort man lär känna en människa kommer komplexiteten.

Han citerar poeten Gunnar Ekelöf: ”Botten i dig är också botten i mig” och lyfter fram religionens kreativa roll i en demokrati och att den har en positiv politisk kraft.

VISIONEN MED ett Trons hus är att sätta själva tron i centrum, i stället för religionstillhörigheten. Det ska vara en mötesplats öppen för alla, utan diskriminering, vilket flyttar fokus från religionen

Barakat Zakhour, Hans Kvarnström och Kotaiba Aal ser sig alla tre som Abrahams barn och hoppas kunna skapa ett Trons hus i Karlstad.

är i Södertälje, syrianerna har sin kyrka och assyrierna sin. Två olika folkgrupper som båda kommer från Syrien.

NÄR KOTAIBA engagerade sig i ungmuslimerna i Karlstad blev han inbjuden till en konferens i Bosnien med muslimer, judar och kristna kring temat: Hur lever vi i Europa och hur kan vi bidra till ett bättre samhälle? Senare åkte han till Belgien och Schweiz på liknande konferenser. På hotellet i Schweiz fanns ett Faith room, ett Trons rum.

– Varför kan vi inte göra det här i Karlstad? tänkte Kotaiba.

Båda ställer frågan: Vad förenar oss? Om vi tror på Gud, varför ska vi skilja på muslimer och judar och kristna? Det finns en sorts mentalitet, menar de, som går ut på att om du säger till dig själv att du är annorlunda blir det så.

– Men vi kan också säga tvärtom. Vi är emot separatism. Utan utbildning kan religionen vara farlig, men den kan också vara konstruktiv. Hur kan fredarbete och religion spela en roll i samhället? Drömmen om Trons hus är att det skulle vara en plats där man kunde utjämna skillnader och skapa gemensamma värden som respekt och tolerans. ●

och gör det lättare för människor att mötas.

– Vi ska lära oss av varandra. En dialog förutsätter att det finns en konflikt, men vi vill tona ner motsättningen och betona lärandet, fortsätter muslimen Kotaiba Aal och den kristne Barakat Zakhour. Det hela började med att de startade Föreningen Stödja Syriens folk i mars 2011. De fick stöd av alla politiska partier och även biskop Esbjörn Hagberg.

– När vi först träffades pratade vi bara mat och kultur, vi tänkte inte på att vi hade olika religion. Det var kulturen som förenade oss.

Båda kommer från Damaskus och har familj och släktingar i Syrien.

Barakat, 64 år, är agronom och har bott i Sverige i 30 år, tidigare bland annat i Stockholm och

Strängnäs. I området där han växte upp bodde kristna, muslimer och judar och alla umgicks med alla utan tanke på religionstillhörighet. I Sverige har han varit involverad i invandrarfrågor.

KOTAIBA, 30 ÅR, doktorerar i företagsekonomi vid Karlstad universitet och kom 2008 från Damaskus. Det var först när han kom hit som han upptäckte att muslimernas religionsutövning kunde se helt olika ut, beroende på vilken kultur de kom ifrån. Marocko, Somalia, Kurdistan, Pakistan och Turkiet har alla sitt eget kulturella uttryck och det kan isolera dem från varandra.

– Jag tror inte att det är en till moské vi behöver i Karlstad, säger Kotaiba.

– Eller en till kyrka, inflikar Barakat. Religionen kan skapa ett jättestort problem. Se hur det

Universitetsrektor Åsa Bergenheim introducerades nyligen för den tibetanska buddismen under en resa tillsammans med paret Härenstam, som tidigare arbetat vid universitetet. Det resulterade i att de anställda vid Karlstads universitet nu kan åka till Dharamsala vid Himalayas fot för att reflektera, inspireras och arbeta i lugn och ro.

Sjäfulla möten i Dharamsala

----- text INGELA BENDT bild MATTI NORDENSTRÖM -----

– Jag har aldrig upplevt en plats med så mycket själ som Dharamsala. Det finns mycket att lära av det tibetanska exilsamhället. Och att beforska. Finns det något annat samhälle på jorden som praktiserar en icke-våldskultur i dag?

Universitetsrektor Åsa Bergenheim är imponerad. Hon kom nyligen tillbaka från en resa med det erfarna paret Kjell och Elisabet Härenstam som tidigare under många år introducerat grupper av studenter till den tibetanska buddismen och kulturen. Och nu är Karlstad University Study Point Dharamsala klubbade. Det ska ge anställda vid Karlstad universitet möjlighet att åka till Dharamsala vid Himalayas fot för att forska om ämnen och verksamheter knutna till platsen, eller för att helt enkelt få arbetsro och tid för reflektion.

Gruppen besökte också det sedan länge fungerade Indienprogrammet i Varanasi vid Ganges, där studenter i religionshistoria eller

kulturvetskap på C- eller D-nivå kan plugga en termin. Det heter Ganga Mahal Swedish study centre och ligger med utsikt över floden Ganges i ett palats som Karlstad universitet hyr av maharadjan.

Men Åsa Bergenheim fäste sig speciellt vid Dharamsala, där det bor cirka 10 000 flyktingar från Tibet och där exilregeringen finns. I templet hade hon turen att få lyssna till ett långt tal av Dalai Lama, där han välsignade alla dem som arbetar med att vårda människor – läkarna, sjuksköterskorna ... lärarna.

– Han sa också att det är bättre med en ateist som har ”love and compassion” än en religiös person som saknar det, säger Åsa Bergenheim. Det visar på en vidsynthet som genomsyrar samhället.

SJÄLV ÄR HON ATEIST. Hon har arbetat som lärare i svenska och religion, är professor i idéhistoria samt i pedagogiskt arbete och är engagerad i andliga, immateriella frågor.

– Eller ska man säga själsliga frågor kanske? På universitetet handlar det bara om intellektet, det kognitiva. En farlig position. Etik har tyvärr blivit ett Geschäft. Men är det etiskt att forska på allt? Hur är vi mot varandra? Vi vräker ur oss på sociala medier utan ansvar.

Åsa Bergenheim efterlyser det själsliga etiska samtal som finns i det tibetanska exilsamhället, ett

reflekterande förhållningssätt som borde finnas inom skola och sjukvård – liksom på universitetet. Inte ens i ämnet religionskunskap finns i praktiken tid för det.

PÅ VÄGGEN I ETT lärarrum i Dharamsala stod det: ”Eleverna kan glömma vad du lärt dem, men de minns hur du fick dem att känna sig”. Exiltibetanerna har utvecklat ett skolsystem med en medveten pedagogik.

Åsa Bergenheim, Kjell och Elisabet Härenstam är alla pedagoger. Kjell har undervisat i och är professor i religionsdidaktik, dessutom är han präst. Elisabet är lågstadielärare och har arbetat med lärarutbildning.

Tillsammans har de tagit många grupper lärare och sjuksköterskor till Dharamsala genom åren.

– Reaktionerna är enormt positiva, säger Kjell Härenstam. Det är viktigt att på plats få kunskap och förståelse för en annan kultur och religion. Poängen är att man kommer bakom och nära människorna när man träffas. Man upptäcker att människans inre kan vara lika trots olika religioner. Det blir en styrka att veta.

– När vi frågade Dalai Lama vad studenterna borde lära sig om buddismen, svarade han: ”De borde lära sig om kristendom först. Jag kan mer om kristendom än de.” Och så skrattade han. ”Det är de-

ras rötter. Sedan kan vi mötas och samtala.”

Det tibetanska flyktingsamhället där hinduism och tibetansk buddism möts är så intressant, tycker Kjell och tillägger att vi vet mer om islam än om hinduism i Sverige.

ELISABET HÄRENSTAM har skrivit barnböcker om och arbetat med sagor och berättelser från både den tibetanska traditionen och hinduismen som lärare:

– Att berätta direkt för barnen går raka spåret in och vidgar deras horisont. Barn grubblar över samma existensiella frågor var de än bor. Varför kom jag hit? Vad är meningen med allt? Med mig? Och så vill de ha roligt!

Hon har hjälpt till att samla in pengar till en skola i Dharamsala genom skolornas operation dagsverk. Steg för steg har pengarna bidragit till förbättringar. Först var skolgården en lervälling, nu är den gjuten i betong, så kom toaletter, året därpå skolbibliotek och därefter skolmaterial.

NÄR PARET FRÅGADE Dalai Lama vad han tycker vi svenskar kan lära av tibetanerna, svarade han: ”Mod och humor.” Besökare kan också lära sig hur man upprätthåller en värdig kultur under exil, menade han, medan tibetanerna å sin sida behöver öva sig i medborgarskap. ●

Kontrollanten ville se bussbiljetten, och legitimation.
Sedan dess vågar Muhamed inte åka buss.

Ett liv på flykt utan papper

----- text ANNIKA N LINDQVIST bild PER HARDESTAM -----

Lite mer än ett halvår efter att Muhamed sökt asyl i Sverige kom beslutet: avslag. Migrationsverkets utredare trodde att han var äldre än han sa. De tyckte också att hans berättelse om vilka hot han flytt ifrån var delvis motsägelsefull och därmed inte trovärdig.

På förläggningen rekommenderade de honom att samarbeta och återvända frivilligt. Annars skulle polisen hämta honom, sätta på honom handbojor och se till att han skickades tillbaka.

Han var och är helt övertygad om att det kommer att innebära en säker död.

– Jag kan inte återvända. Om jag kommer till mitt hemland så hänger de mig, säger Muhamed.

Han försvann från förläggningen.

Det var två och ett halvt år sedan. Sedan dess lever han gömd.

DEN FÖRSTA TIDEN var värst.

– Jag hade ingen lägenhet, jag hade inga släktingar i Sverige, inte jobb, ingenting. Jag letade i papperskorgar på gatan för att hitta lite mat.

Men under tiden på förläggningen hade han lärt känna en handfull landsmän som hade uppehållstillstånd och lägenhet.

Hos några av dem kunde han bo.

– Jag flyttade runt, sov en vecka hos en person och nästa vecka hos en annan.

Sedan en tid tillbaka bor han på samma ställe varje natt. Men han sover fortfarande på

en tunn madrass på golvet, med en kudde och en filt.

– Jag betalar tvåtusen kronor i månaden för att bo där. Om jag inte kan betala, säger de ”gå ut! Försvinn härifrån!”

Muhamed befinner sig olagligt i Sverige. Som papperslös får han inga pengar från staten eller från kommunens socialtjänst.

LÖSNINGEN ÄR ATT jobba svart.

– Ibland får jag putsa fönster eller jobba i köket på restauranger: städa eller skära lök. Det händer att jag får 40-50 kronor i timmen, men på ett ställe jobbade jag tolv timmar och fick bara två pizzor för det.

Några arbetsgivare brukar kalla in honom när de behöver förstärkning och han får ihop pengar så att det räcker till hyran och till mat.

– Jag skulle vilja jobba mer, men det finns inte jobb.

På nätterna har han svårt att sova. Han längtar efter sin familj i hemlandet och han tänker på polisen.

Polisen är hans ständiga skräck. Att de ska upptäcka honom och skicka honom tillbaka.

– När jag ser en polisbil börjar jag skaka. Jag är jätterädd för att polisen ska komma fram till mig och säga: ”Hej. Har du legitimation?”

– För två veckor sen åkte jag buss, och det blev kontroll. De tittade på biljetten och frågade ”Varför har du inte legitimation? Nästa gång måste du ha legitimation!”. Nu vågar jag

inte åka buss, nu cyklar jag bara.

Det finns så många rättigheter de flesta i Sverige tar för givna. Att åka tåg, till exempel. Muhamed skulle gärna åka till Stockholm. Det går inte, för tillsammans med tågbiljetten måste man visa ID-kort eller legitimation.

Det senaste året har livet ändå blivit lite lättare. Han har lärt känna lite fler människor här, och en gång i veckan träffar han en person som ger honom lektioner i svenska.

En gång fick han svår tandvärk.

Då ringde en av hans svenska vänner till tandläkaren och bokade tid åt honom.

– Tandläkaren lagade tanden, jag behövde bara betala femtio kronor och de frågade inte efter papper.

INGRID HAR INTE hjälpt just Muhamed, de känner inte varandra, men hon är en del av ett nätverk som brukar hjälpa flyktingar. Hjälpen kan bestå av att kontakta vården, se till att barn får gå i skolan eller att skaffa fram advokater för att överklaga avslag.

Ofta engagerar sig nätverket också för att förhindra att människor mot sin vilja skickas ut ur Sverige.

– Vi uppmanar aldrig någon att gömma sig. Men om de väljer att gömma sig så hjälper vi till, berättar Ingrid.

Tolv personer är aktiva i nätverket. De stöttar med praktiska saker, hittar hus och lägenheter där de avvisningshotade kan bo och hjälper

till om den gömda måste flytta till en säkrare adress.

Ytterligare ett fyrtiotal personer skänker pengar. Nätverket betalar ut 1 500 kronor i månaden till varje gömd vuxen och 1 000 kronor till varje gömt barn, så att den som inte får några pengar från myndigheterna ska kunna överleva.

Det finns ingen garanti för att en människa får stanna även om hon har lyckats hålla sig undan många år i Sverige, och livet under jord är påfrestande. Också bland dem som är mycket engagerade för flyktingars rätt är många tveksamma till om det är moraliskt försvarbart att gömma någon.

Det händer att Ingrids nätverk säger nej till människor som vill ha hjälp att hålla sig undan.

– O ja. Vi måste se alla deras papper innan vi bestämmer om vi kan hjälpa till eller inte. Om vi kommer fram till att de absolut inte har några asylskäl, då tar vi oss inte an fallet. Men om vi tycker att det finns en liten chans även om Migrationsverket har bestämt att de ska ut, då säger vi ja.

Just nu gömmer nätverket tre familjer.

Nyligen fick ett av deras fall, en barnfamilj, äntligen besked att de får stanna. Det tog nio år. Nio fruktansvärda år, ibland som gömda, där mamman hamnade på psykiatrisk klinik, pappan hotade ta sitt liv och de små barnen under rätt lång tid placerades i fosterhem.

– Vi i gruppen har ofta frågat oss ”om de hade vetat att det skulle bli så här oerhört svårt och att det skulle ta nio år, skulle de ha stannat då?”

Men den möda Ingrid själv har lagt ner, den ångrar hon inte.

– Det var värt det! Bara tanken på att de skulle skickas tillbaka och bli trakasserade av polisen... Familjen har två fina barn. Nu vågar vi tro på att de har en framtid här.

Det mest frustrerande med hennes engagemang är när de gömda är oförsiktiga.

– Vi hade ett fall med en ung man som åkte buss utan giltig biljett. Han blev upptäckt, polisen kollade honom och han skickades iväg.

Muhamed gör allt han kan för att det inte ska hända honom. Han håller sig undan, lå-

ter tiden gå, jobbar när han har chansen och försöker läsa svenska.

Och studerar Bibeln.

För under tiden i Sverige har han bytt religion. Han lutar sig mot kristendomen och hämtar styrka i tron.

Han vet inte vilket mirakel som skulle kunna ske så att han fick lov att stanna och leva här fritt, men han vet att det är det han vill.

– Jag vill utforska mer om kristendomen, lära mig bättre svenska och skaffa ett yrke. Sjuksköterska, kanske, eller undersköterska. Jag vill hjälpa människor.

Och även om det frestar på att leva fattigt och i ständig skräck för polisen så ser han inget alternativ.

– Här har jag ett jättesvårt liv. Men om jag skulle skickas tillbaka så har jag inte ”lite problem” eller ”ett svårt liv”, då har jag inget liv. De hänger mig! ●

FOTNOT Ingrid och Muhamed har i verkligheten andra namn.

Nyanlända berikar Värmland

– Kyrkan behöver bjuda in de nyanlända och se dem som en tillgång som berikar våra församlingar. Det säger diakonen Karin Lövestam-Öberg.

o----- text ANNIKA N LINDQVIST -----o

Hon var en av dem som i kyrkans regi under våren arrangerade en utbildningsdag om flykting- och integrationsfrågor. Också frikyrkorna och frivilligorganisationerna var inbjudna.

Under dagen berättade juristen Hanna Pütsep om asylprocessen och pastor Bengt Sjöberg från Korskyrkan gick igenom vad som händer med asylsökande som konverterat till kristendom.

Karin Lövestam-Öberg har själv i många år stöttat flyktingar. Hon tycker att kyrkan ofta varit ganska trög, eller osäker, i sitt sätt att möta främlingen som knackar på dörren.

– Det ser väldigt olika ut i olika församlingar. Mycket hänger på att det lokala samarbetet med andra föreningar fungerar.

Det gör det i Kristinehamn. I ett och ett halvt år har kyrkan tillsammans med bland andra Röda Korset, brottsofferjouren och hembygdsföreningen varje fredag ordnat språkcaféer i församlingshemmet. Cirka 100 personer brukar komma. Under språkcaféerna blandas de som börjat lära sig svenska med dem vars modersmål är svenska.

– Huvudinnehållet är att vi ska prata svenska. Och så har vi alltid två hustrubadurer som efter språkcaféet ordnar gitarrkurser, berättar prästen Ingemar Elf.

Cykelskola för invandrarkvinnor är en annan återkommande aktivitet. Och ungefär en gång i månaden håller Kristinehamn internationellt café med fokus på ett eller flera länder eller på hur man bekämpar främlingsfientlighet.

Ett tecken på att allt fler kyrkligt engagerade vill möta de nyanlända är det stora intresset för utbildningsdagen nu i vår, som var en uppföljning på en tidigare dag våren 2013. Då kom ett trettioital. Nu hade ett sextioital personer anmält sig. Och det är inte bara inom kyrkan som engagemanget växer. När nynazistiska grupper visar sig öppet, så mobiliserar också de som tror på medmännisklighet.

Den 29 december 2013 deltog cirka 3 500 personer i en manifestation mot rasism i Karlstad, en reaktion på nazisternas angrepp på en fredlig antirasistisk demonstration i Kärrtorp.

På flera orter med flyktingförläggningar har ordsborna bildat välkomnande nätverk som ordnar språkcaféer, fotbollsträningar och klädinsamlingar eller tar med asylsökande till gym och simhallar eller lagar mat tillsammans.

Sunne, Glava, Ekshärad, Stöllet, Kristinehamn, Hagfors och Deje är några av de platser där det finns ett handfast solidaritetsarbete. Aktiviteterna involverar redan etablerade föreningar, som Röda Korset och hembygdsföreningar, men initiativen har ofta tagits av unga människor som tidigare inte varit föreningsaktiva.

Som Victoria Gund i Stöllet, som skriver så här om sitt engagemang: "Det som är viktigt att säga är att alla de här aktiviteterna som vi ordnat är ju inte bara för dom. Det är för oss alla. Vi har så roligt när vi träffas". ●

Så kan du hjälpa till

Följ med din asylsökande vän till intervjun med Migrationsverket. Eller skriv ett personligt brev till Migrationsverket och berätta varför din vän bör få stanna i Sverige.

Det är ett par av råden i den nyutkomna boken *Innanför eller utanför*. Boken vänder sig till dem som vill stötta asylsökande och berättar också till vilka instanser avslagsbeslut kan överklagas.

Värt att veta:

- Alla barn har enligt lagen rätt att gå i förskola och skola, också om familjen nekats asyl.
- Alla, både barn och vuxna, har laglig rätt till tand- och sjukvård som "inte kan anstå". Det gäller också papperslösa, de som fått avslag på sin asylansökan. Avgiften är 50 kronor.
- Det är inte olagligt att gömma någon som riskerar att skickas ur landet, om man inte tjänar pengar på att gömma.

– Men den som gömmer måste tänka igenom det väldigt noga. Jag har sett hur människor brutits ner av att leva gömda. Ju mer åren har gått, desto mer inser jag att det finns mycket att göra genom att kämpa juridiskt, säger Bengt Sjöberg i Filipstad.

Han är känd som "flyktingpastorn" och är en av författarna till *Innanför eller utanför*. ●

Boken kan beställas från Evangeliska Frikyrkan telefon 019-16 76 00.

Paret Eldakdouki-Selimans åtta månader gamla tvillingar håller just på att somna i sin breda liggkärra. Det passar utmärkt, då kan pappa Mohamad i lugn och ro slå sig ner i soffan för att prata med männen i Gustavgruppen medan mamma Khadija Seliman gympar med de andra kvinnorna i Selmagruppen.

----- text & bild CECILIA HARDESTAM -----

Selma & Gustav förenar

Det är en frisk och härlig vårdag uppe vid Kronoparkskyrkan. Ännu har de plantor Gustavgruppen försatt inomhus inte hunnit planteras ut, men det kommer att ske om inte alltför lång tid.

Varje torsdag träffas de här – en åtta till tio män från olika länder – för att umgås, prata svenska, hitta på olika aktiviteter och lära sig mer om varandras kultur och religion. Verksamheten – öppen både för invandrade och svenska män – drog igång i början av året, efter inspiration av kvinnornas Selmagrupp.

– Vi såg att kvinnorna som träffades där hade så kul och lärde sig en massa saker. Inte minst språket. Och språket är ju nyckeln till det svenska samhället, säger Arvid Lundtoft som är pastor i Kronoparkskyrkan.

TAREK FEILI, som bott i Sverige i 26 år, intygar att gruppens träffar gjort honom mycket gott:

– Jag har läst svenska i tio år, men inte haft några svenskar att tala med. Nu är jag så glad att ha träffat svenska vänner!

Mohamad Eldakdouki fortsätter:

– Min fru var alltid så nöjd när hon kom hem från Selmagruppen. Och det betyder mycket att få komma hit, prata svenska, lära sig om svenska samhället och umgås.

Också för Lars-Gunnar Eriksson och Kid Andersson är gruppen betydelsefull:

– Jag har länge sökt efter något sätt att få kontakt med invandrade och lära mig om andra sätt att leva, säger Lars-Gunnar.

– Och jag kommer från Dalarna och när man flyttar som vuxen tar det lång tid att skapa nya kontakter, tillägger Kid Andersson.

Nu fungerar Kid som hjälpledare i gruppen och har många idéer om vad som ska ske, förutom att göra något

åt trädgården runt kyrkan – matlagning, bilmekande och sjöutflykter i form både av kryssning och fiske.

– Nästa vecka ska vi gå och träna på KMTI. Det vore ju inte dumt att komma igång lite och kanske tappa ett par kilo!

Här ligger Gustavgruppen långt efter Selmagruppen, som funnits i lite drygt ett år. I lekrummet i andra änden av kyrkan är pulsen hög, kinderna röda och skratten många efter veckans andra gympapass lett av pensionerade sjukgymnasten Katarina Kullander. När Kyrknytt tittar in avrundas passet med lite dans bland de deltagare som ännu inte fått nog med motion.

– Rörelse gör att du mår mycket bättre, många av kvinnorna säger spontant att vissa krämpor försvunnit. När vi träffas passar jag på att undervisa om ergonomi, styrketräning, kroppskännedom och kondition, berättar Katarina.

ALLT LEDARARBETE görs ideellt och förutom gympa två dagar i veckan står svenska och samhällsorienterande ämnen på schemat, liksom stickcafé och praktiskt prat. Med jämna mellanrum ordnas också utflykter och studiebesök på olika arbetsplatser för de fler än 50 "Selmorna".

– Det händer något här varje vardag, berättar Doris Eriksson som tidigare jobbat som lärare och undervisar gruppen i svenska. Utbildning är det viktigaste som finns och det är så intressant att hjälpa kvinnorna att skaffa sig ett språk. Samtidigt är det en utmaning – några är analfabeter medan andra läst på universitet i sina hemländer.

Trots deltagarnas olikheter och ofta tunga bagage fungerar gruppen mycket bra och stämningen är god.

– Ja, vi vill stärka kvinnornas självförtroende och upplever att vi gör stora framsteg, säger Selmagruppens ordförande Nazanin Amin. ●

EFTERLYSNING

Selma och Gustav välkomnar svenskar och invandrade från hela Värmland – både de som vill delta i grupperna och de som vill hjälpa till ideellt.

Kontakta **Doris Eriksson** tel 070-593 70 42 eller **Arvid Lundtoft** tel 054-14 19 22 – eller bara kom när du har lust.

SELMA & GUSTAV

Syftet med grupperna är att invandrade ska komma in i det svenska samhället så fort som möjligt, kunna göra sin röst hörd och få arbete. Språket står i fokus.

Även om grupperna har sin **bas i Kronoparkskyrkan** drivs verksamheten av en religiöst och politiskt obunden förening.

– Att inte tala om skillnader är farligt. Det är då de blir en källa till konflikter. Vi måste prata för att förstå varandra.

Eamonn McCallion har ägnat större delen av sitt liv åt att skapa fred och försoning. Hur vi möter mångfald är avgörande, anser han. Det gäller såväl hemma som på den internationella arenan.

◊ ----- text HELENA SÖDERQVIST ----- ◊

FÖRSTÅELSE

– främsta vapnet för fred

”Din hud är ljusbrun, min är vit. Våra hårfärger är också olika men du har ett hjärta och jag har ett hjärta ... vad är vi?” Lilla femåriga dottern kryper riktigt nära och viskar ”we are human”.

Det är aldrig för tidigt att prata med barn om mångfald och mänsklighet, tycker nordirländska fredsmäklaren Eamonn McCallion.

– Vi måste lära oss att förstå och respektera skillnader, se att vi är jämlika och har samma rätt.

Mångfald berikar, men kan också ställa till problem och missförstånd. Den behöver benämnas för att bli begriplig. Att börja med barnen är naturligt, menar Eamonn.

Familjen McCallion i Molkom har sina rötter i tre olika länder.

– Vi pratar ofta om att vi är olika. Olika hudfärg, olika språk, olika religion, olika matvanor. Men vi är ändå samma.

Han tycker att svenskar generellt sett är rädda för att prata om skillnader och att det finns en historisk myt om jämställdhet.

– Vi sömngår in i ett samhälle som bygger på segregation. Det är en farlig utveckling.

EAMONN HAR ÄGNAT större delen av sitt liv åt att bygga fred i områden där religiösa motsättningar under lång tid präglat människors vardag. Han är katolik, uppvuxen i nordirländska Derry under åren då striderna mellan katolska nationalisterna och protestantiska unionisterna var som hårdast. Hatet växte och Eamonn såg hur alla var förlorare. Han visste tidigt att han ville bidra till försoning och förändring.

– Hat är den mest destruktiva av alla krafter. Hat förgör andra, men också oss själva.

I tio år deltog han på högsta nivå i fredsprocessen på Nordirland. Han har också förhandlat i Israel och Palestina. I dag arbetar Eamonn som forskningsrådgivare vid Karlstads universitet.

– I varje konflikt finns ett vi och ett dom. En ond cirkel skapas och leder till ökad osäkerhet, mer hat och fler vapen. Cirkeln måste brytas. Inte med förlåtelse, utan genom förståelse.

– Att prata med motståndarna och lyssna på deras berättelse är första steget.

MAKT
KONFLIKT

KRIS

okemskap

RÄDSLA INTOLERANS

ERÖVRING
EGO:
FIENTLIGHET

HAT

Fred är alltid möjlig, menar Eamonn. Det kommer en tid då folk är konflikttrötta. Om det då finns bra ledare och öar av förståelse kan processen få fäste, som på Nordirland. Och det börjar alltid med kvinnorna, hävdar Eamonn. Han ställer en retorisk fråga:

– Hur många mödrar vill att deras barn ska dö?

MEN PAPPORNA DÅ? Nej, säger han, det finns ett genderperspektiv. Mödrar är de första att söka fred. De vill finna nya vägar framåt för sina barn. Männerna kommer sen.

– Varje krig och konflikt präglas av en machokultur. Det är svårt för soldater att lägga ner sina vapen, och inse att det man varit villig att offra sitt liv för inte ledde någon vart, att familj och vänner dött i onödan.

Eamonn berättar om hur freden på Nordirland blev verklig då folk började se resultat av vapenvilan: bättre ekonomi, fler jobb, ökade möjligheter för barnen, berättelser som förändrades och normalt liv som växte fram ... fredens fördelar blev synliga och gav hopp.

– Men det är en långsam process. Nordirland befinner sig bara i början av den, trots att det är 16 år sedan Långfredagsavtalet under-tecknades.

Eamonn följer utvecklingen i hemlandet på nära håll och ser en del illavarslande tecken. De integrerade skolorna, där barn från både protestantiska och katolska hem går, ökar inte i den takt som skulle behövas. Landet har bra ledare men den politiska stabiliteten saknas.

– Freden måste ge mer än kriget. Det behöver vara tydligt i människors vardag. En del tycker inte att det hänt tillräckligt. Det finns unga människor, födda efter freden, som förespråkar väpnad kamp och ägnar sig åt att smuggla vapen. Det oroar.

Och han menar att de allra flesta gör det av djupaste övertygelse.

– Jag har mött både republikanska (katolska) och lojalistiska (protestantiska) paramilitärer som i sitt hjärta trots att de gjort det enda rätta och följt Guds vilja. Men ingen religion uppmanar till att döda och skada andra.

Trots det är historien full av konflikter med religiösa förtecken.

– Allt handlar om att exkludera. När folk känner sig uteslutna är det lätt att skapa ett vi och dom.

Eamonn förklarar att den religiösa identiteten görs till en del av konflikten och att den sedan används för att mobilisera massorna.

– Personer som pratar om jihad och upprising (heligt krig och uppror) tror att det är rätt ur religiös synvinkel.

Eamonn reser sig, kryssar vant mellan dotterns leksaker och banar väg fram till en liten whiteboardtavla i det trånga arbetsrummet. Han ritar en triangel för att på ett enkelt sätt visa konfliktens psykologiska

krafter. Varje vinkel får sin bokstav, V för victim (offer) och P för perpetrator (angripare).

– Ett vi och ett dom behövs, och förövaren är alltid den andra.

Men där i triangeln finns också en tredje vinkel med bokstaven S, som i supporter.

– Det är här den religiösa massan kommer in och blir en bärande del av konflikten.

Grundorsaken är sällan religionen i sig, men den finns som en del av helheten och många konflikter uppfattas därför som religiösa.

– Kyrkan säger inte att du ska döda dina granne, men så länge den inte säger att det som händer är fel, ger den sitt tysta stöd till konflikten.

Eamonn skiljer på kyrkan som institution och den kristna tron. Han kallar sig själv desillusionerad katolik.

– Jag är kristen. Jag tror på Gud och Jesus, inget tvivel om den saken. Men vad Jesus vill av mig är att jag ska älska min nästa så som mig själv. För mig handlar tro om att aldrig skada andra och att alla människor har lika värde.

Om institutionerna tiger ger de sitt godkännande, resonerar Eamonn, och det är inte förenligt med hans tro.

– Men religion kan också vara fredsbyggande. Det är viktigt att komma ihåg. När kyrkorna står upp för förståelse och integration blir de en stark och betydelsefull kraft.

Eamonn är hoppfull inför det nya ledarskapet i Rom.

– Det är för tidigt att säga vad det betyder, men det finns tecken på att vi går mot en mer mänsklig katolicism.

Och det behövs, menar han, i en global värld där människor är beroende av varandra behöver alla religiösa företrädare verka för förståelse. ●

Religion inte orsak till krig

Religion är inte någon huvudorsak till krig och väpnade konflikter i världen. Det visar den studie om religion och våld som professor Mattias Gardell vid Uppsala universitet genomfört på uppdrag av försvarsmakten.

Krig handlar oftast om politisk makt. Endast 4 av de 75 största krigen genom historien fram till andra världskriget hade en religiös dimension. Efter andra världs-

kriget har nio procent av världens krig och väpnade konflikter haft direkt med religion att göra. Gardell konstaterar att människor främst slåss om tillgången till jord, vatten och möjligheten att försörja sig.

DE KRIG SOM KRÄVT FLEST människoliv från andra världskriget och framåt har sin grund i icke-religiösa ideologier som kommunism, fascism och nazism.

Krig bedrivs i nationens namn och människor är beredda att dö för sin frihet i mycket högre utsträckning än de är beredda att dö för Gud, konstaterar Gardell.

”Sedan kan naturligtvis konstruktörer av nationalistiska ideologier, om kriget pågår tillräckligt länge, börja hänvisa till Gud. De flesta som krigar föreställer sig ju gärna att Gud är på deras sida, precis som att rätten är på deras sida”, tillägger han. ●

Sol och vatten räddar liv

----- text MIA SJÖSTRÖM -----

Solvatten är en svensk uppfinning som renar och värmer förorenat vatten med hjälp av solens UV-ljus. Den lovordade och prisbelönta uppfinnaren Petra Wadström bodde tidigare på Hammarö under ett par år.

”Det här är en underbar historia att berätta!” Det sa USAs president Barack Obama till Solvattens uppfinnare Petra Wadström under sitt Sverigebesök i september förra året.

– **BLAND SVENSKA** miljöteknikbolag valde Vita huset ut Solvatten, och vi fick träffa Obama under hans besök i Sverige. Vi hoppas att uppmärksamheten kan leda till att fler får tillgång till rent vatten, säger Oliwer Wadström, projektledare på Solvatten.

Solvatten är ett familjeföretag som bildades år 2006, men själva idén att rena vatten med solljus fick uppfinnaren Petra Wadström omkring tio år tidigare. Då bodde hon i Australien, ett land med mycket outnyttjad solenergi och reste i Indonesien, ett land med stort behov av rent vatten.

– Vi i väst tar rinnande varmt och kallt vatten för givet. Men drygt en miljard människor i världen saknar tillgång till rent vatten; det är ett globalt problem. Jag har varit på många platser i världen där man vet att det inte är säkert att dricka vattnet. Men människor som bor där har inget val,

säger Oliwer Wadström.

Solvatten använder solens UV-strålar och värme i kombination med ett inbyggt filter för att rena och värma vattnet. UV-ljuset dödar mikroorganismer, bakterier, virus och parasiter i vattnet, vilka annars kan orsaka diarrésjukdomar som tyfus, dysenteri och kolera – sjukdomar som nära två miljoner människor dör av varje år.

– Att rena vatten med hjälp av solljus är dessutom kostnadseffektivt, det finns i princip ingen billigare lösning. Varje dunk rymmer 11 liter, kan rena upp till 44 liter vatten om dagen och kan användas i cirka sju år. Det blir en kostnad av endast 0,002 eurocent (0,017 öre) per liter rent vatten, säger Oliwer Wadström.

Sedan två år tillbaka är Solvatten en del av Svenska kyrkans internationella arbete. Hittills har Svenska kyrkan köpt in 1 070 Solvattenenheter till flyktingläger i Kakuma i Kenya. Tillsammans med företagssponsorer har också 1 188 enheter skickats till ett projekt som ska hjälpa byar med svår vattenbrist i Haiti.

Nu pågår en kampanj som samlar in pengar för att kunna hjälpa

ännu fler familjer.

– Det intressanta med produkten Solvatten är att den är så mångsidig. Många andra uppfinningar gör bara en sak, men Solvatten gör flera. Förutom rent vatten får man även varmt vatten – uppåt 75 grader. Det gör det lättare och snabbare att laga mat och att tvätta sig och sina kläder, säger Per Söderberg, handläggare för Svenska kyrkans internationella arbete.

God hygien är minst lika viktigt som rent vatten för att förhindra att smittor sprids.

– Vi har exempelvis sett att ögonsjukdomar hos små barn har minskat då det finns rent varmt vatten att tvätta deras ögon med, säger Per Söderberg.

Det redan uppvärmda vattnet sparar dessutom mycket bränsle. I flyktinglägret i Kakuma i Kenya har vedförbrukningen minskat med 20 procent hos de familjer som har Solvatten.

I en enda familj på sex personer betyder det att man sparar 650 kilo ved om året, något som är positivt för att minska avskogningen, jorderosionen och koldioxidhalten i atmosfären.

– Dessutom sparar det tid för kvinnor och flickor som inte behöver vara ute och samla in ved lika länge som tidigare. Det är även bra ur ett säkerhetsperspektiv, eftersom risken för våldtäkt är stor utanför flyktingläger. Ju kortare tid man måste vara ute och leta ved, desto bättre, säger Per Söderberg som också berättar att kvinnorna i Kakuma använder sin nyvunna tid till inkomstgenererande arbete och jordbruk.

På andra platser i världen köper man bränsle. I Haiti går mellan 30 och 50 procent av inkomsten till bränsle. En familj som har Solvatten kan då välja att använda pengarna man sparat in på minskad bränsleanvändning till andra utgifter, som exempelvis barnens skolgång.

– Traditionellt har tekniska uppfinningar hamnat hos män, men det här är en hushållsnära produkt där användaren är en kvinna och tidsvinsten kommer kvinnan till del. Över 94 procent av den tredjedel Solvatten-användare i Kakuma som vi har intervjuat, säger att de har fått en högre social status och bättre självkänsla, säger Per Söderberg. ●

FOTO: SOLVATTEN/NOH

En hjärtefråga för Hammarö församling

Att Solvatten är en fantastisk uppfinning är inte någon nyhet för Agneta Gottlow-Pettersson i Hammarö församling. Tillsammans med de övriga i Internationella gruppen har hon i många år och på en mängd olika sätt arbetat för att produkten ska bli känd och spridd. För flera år sedan köpte gruppen som exempel in en egen Solvattendunk, vilken så småningom kom på plats i Tanzania.

– Nu finns information på Svenska kyrkans hemsida om hur man enkelt kan skänka pengar som används till att köpa in Solvattendunkar. En behållare kostar 1300 kronor och det är bara att klicka sig vidare och betala in så mycket man vill, berättar hon.

I mars i år skänkte gruppen på detta sätt en större summa till Solvatten och du ser i faktarutan till höger hur man går tillväga. ●

Om Solvatten

- En behållare Solvatten består av en tudelad plastdunk som viks upp som en bok och rymmer 11 liter vatten.
- Efter 2–6 timmar i solljus visar en indikator att vattnet är rent och säkert att dricka.
- Behållaren håller cirka sju år och kan rena och värma omkring 42 000 liter vatten under sin livstid.
- I dag används cirka 15 000 Solvatten-enheter i världen, vilket kommer omkring 80 000 människor till gagn.

Läs mer på: www.solvatten.se

Rent vatten

– en förutsättning för liv

- 1,1 miljarder människor i världen saknar tillgång till en säker dricksvattenförsörjning.
- Av 4 miljarder fall av diarré varje år kan 88 procent kopplas till dåligt dricksvatten eller bristande hygien.
- 1,8 miljoner människor, de flesta barn under fem år, dör av diarrésjukdomar varje år.

Källa: Solvatten, WHO 2007.

Vill du hjälpa till?

Solvatten är en del i Svenska kyrkans stöd till flyktinglägren i Kakuma i Kenya samt i byar med svår vattenbrist i Haiti.

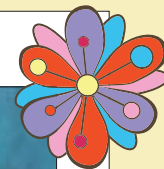
En behållare Solvatten kostar 1 300 kronor inklusive utbildning för de som ska använda den.

Gå in på www.svenskakyrkan.se/solvatten eller sätt in valfritt belopp på Svenska kyrkans bankgiro 900-1223. Märk inbetalningen "Solvatten".

Petra prisad

Petra Wadström har tilldelats Polhemspriset, WWF Climate Solver och Skapa-priset för sin uppfinning.

I år återfinns Petra på topplats nummer tre av totalt 100 i Expressens lista över årets kvinnor. ●

Lär mer om Tanzania

HAMMARÖ FÖRSAMLING BEDRIVER sin egen mission i Tanzania. Arbetet är speciellt inriktat på barn- och ungdomsfrågor, barnkonventionsfrågor, kvinnoarbete och handikappade. Arbetet involverar också massajernas situation.

Måndag 16 juni berättar missionären Ulf Ekängen mer om sitt uppdrag i Tanzania. Sång av Nova Cantica och M.Ö.R – MattsÖrjanZ å Råger. Kaffe.

KOSTNAD: 40 kr, barn under 10 år gratis. Alla intäkter går till Ulf Ekängens arbete i Tanzania.

TID: Måndag 16/6, kl 19-21

PLATS: Arken församlingshem, Båtvägen 2, Hammarö

FOTO: ?????

KONSERTER

Domkyrkan

Lunchmusik torsdagar 12.00

Orgelmusik med Hans Nordenborg, Eneken Berglund och ev gästmusiker.

Sommarkonserter i Domkyrkan onsdagar 20.00 16/7-13/8 samt sönd 10/8 och fred 15/8

6/8 Orgelkonsert, Philip Crozier, Kanada. 10/8 19.00 Sommarkonsert, Vikenkyrkans sommarkurs, OBS! tid. 13/8 Orgelkonsert, Carl-Adam Landström. 15/8 Holländsk-svensk symfoniorkester, Per Östlund, piano. Övrigt program ej fastställt vid pressläggning, se hemsida.

20/6 23.30 Midsommarnattsvaka med Birgerssons Damorkester, Skoghalls kyrka.

24/6 19.00 Mona Nylin sjunger nya sånger, Väse kyrka.

8/7 19.00 Rigmor och Christina Gustafsson. Förköp av biljetter via Karlstads turistbyrå 054-540 24 70 eller www.destinationvarmland.se/aktiviteter

15/7 19.00 Jazztrio Spån med bl a Joakim Brunström, Östra Fågelviks kyrka. Entré.

6/8 19.00 New Orleans heat, Väse kyrka.

MUSIK I SOMMARKVÄLL

Musikcafé på Hammars gård

Tisdagar 19.00

Kaffeservering från kl 18.00

1 /7 "Säg det i toner – en resa genom tiden", Schlagers från 30- och 40-talet, Anna Rydberg, sång, Maria Carlsson, piano.

8 /7 "Värmlandspoesi till nya toner" Ferlin, Fröding, Selma Lagerlöf m fl, Wermlandica.

15/7 "Violin Variations" En fiol, en lap-top – oändlig kreativitet, Ian Peaston.

22 /7 Bengan Trio. Melodier ur bl a "The Great American Song Book".

29/7 "Spansk och nordisk pianomusik" Granadas, Albeniz, Halster samt egna stycken, Ragnhild Pettersson.

Råtorpskyrkan

Onsdagar 19.00

18/6 Blues med juice. Nina Perez och Bert Deivert. Juice serveras.

13/8 Jazz med glass. Parsi Pasaanen och Jonny Lindström. Glassservering.

Sommarkvällar i Herrhagskyrkan

Torsdagar 19.00

26/6 Musik i sommarkväll, kören Sångkompaniet.

3/7 Blues i sommarkväll, Blueskaps, Hans Persson, gitarr, sång, Per-Åke

Karlsson, gitarr, sång, Per-Olov Samuelsson, trummor, sång, Ingvar Svensson, bas.

10/7 Musik i sommarkväll, Vikenpoj-karna.

17/7 Från pop, visa och psalmer till klassiskt och folkmusik, Alicia Strand, fiol, sång, Torbjörn Strand, fiol, piano, gitarr.

24/7 Jazz & Tegnér i sommarkväll, Alice Tegnér's musik tolkad av jazzmusiker Johan Gund, piano, Magnus Dölerud, tenorsax.

31/7 Sweet & Swing i sommarkväll, Bengan Trio – Gunnar Johansson, kontrabas, Rune Persson, keyboard, Bengt "Bengan" Uhlén, trummor.

7/8 Musik i sommarkväll, Amabile Musica, Adriana Isaku, cello, Johanna Unosson, fiol.

Grava kyrka

Lördagar 18.00 (ca 13 km norr om Karlstad, ca 3 km norr om Skåre)

21/6 En musikalisk pyttipanna Bertil Andersson, Anna Andersson-Blomqvist och David Andersson.

28/6 Martina Lassbo, violin, Jonas Helander, tenor, Hans Lassbo, piano och orgel.

5/7 Strövtåg med Löckra – ett musik-program med nya tonsättningar av

Gustaf Frödings poesi. Gunilla Lagneryd, sång, Eva Deivert, fiol, nyckelharpa, Bert Deivert, gitarr, mandola, banjo, lap steel, sång, Pär-Arne Pettersson, bas.

12/7 Jazzgruppen Spån med Joakim Brunström, sång, Albin Vesterberg, gitarr och Karl Wallmyr, trumpet.

19/7 Erik Lihm och Ann-Cathrine Wiklander.

26/7 Visa, folkmusik och klassiskt, Torbjörn och Alicia Strand, fiol, piano, sång och gitarr.

Älvsbacka kyrka

Söndagar 18.00 Framträdande.

17.00 och 19.00 Fika i Sockenstugan.

29/6 Gundegabaletten.

6/7 Jessica Hyväräinen, sång, Lesley Brown, piano.

13/7 Trumpetfrossa, Jonas Palsten och Clas Grumer, trumpet, Per Rönnblom, orgel och piano.

20/7 Erik Lihm och Ann-Cathrine Wiklander.

27/7 Jazztrio Spån, Joakim Brunström, sång, Karl Wallmyr, trumpet, Albin Vesterberg, gitarr.

3/8 Sandy Wallgren med vänner spelar svängig jazz.

10/8 Säg det i toner – en resa i tiden. Schlagers från 30- och 40-talet. Anna Rydberg, sång, Maria Carlsson, piano.

17/8 Klassisk konsert, Nora van der Stelt, violin, Johanne Nicole Lether och Kees van der Stelt, piano, Tomas Bergström, baryton.

24/8 Musik i sommarkväll, sång, fiol, piano och gitarr, Torbjörn och Alicia Strand.

31/8 Svängig avslutning med Goba Gospel!

FOTO: JOHANNA HEDSTRÖM

KULTUR I SOMMARKVÄLLEN

Västerstrands kyrka

Tisdagar 18.00

24/6 Bengan trio. Jazztrio som spelar sweet- och swingmelodier från den amerikanska sångboken.

29/7 "Säg det i toner" Anna och Maria Rydberg.

26/8 Margareta Brandby-Cöster talar på temat "Selma Lagerlöf 1914 – kejsarkärlek, krig och kvinna i karlarnas klubb".

Kronoparkskyrkan

Onsdagar 18.30 drop-in-fika, 19.00 gudstjänst, 19.30 musikprogram

25/6 ej fastställt.

2/7 Ingela Öhmans trio.

9/7 Musikduon JA!

16/7 Marie Johansson och Lisa Gudmundsson, sång och piano.

23/7 Familjen Bäckman.

30/7 FOLK – dikt och musik i sommartid, Linda Ganters och Helena Strömberg.

6/8 Teresia och Anna Gildenhed.

13/8 Trio octavia.

20/8 Sånggruppen Carmen Caeli.

Norrstrands kyrka

Torsdagar 19.00

26/6 Jordgubbskväll. Kom i sommarstämning med jordgubbar och körsång! Norrstrands kyrkokör, Kajsa Liljegren, piano.

3/7 Amish – Vägvisare för världen? Erik Bengtson. Kaffeservering.

10/7 "Musik i sommarkväll" av bl a Chopin, Rangström och Linde. Gustav Sävström Engman, cello, Jacob Lidåkra, piano.

17/7 Nya böcker av Selma Lagerlöf och andra värmänningar, föredragshållare Bengt Åkerblom. Boktips och kaffeservering.

24/7 Musik i sommarkväll – melodisk slagverksmusik för fyra händer, Johan Rehman och Martin Skoog.

31/7 Fåglarna – våra bevingade vänner, föredragshållare Per-Erik Möberg, Lär känna våra vanligaste fågelarter. Kaffeservering.

7/8 Säg det i toner – en resa i tiden med sånger av Jules Sylvain, schlagers från 1920-1940-talet, Anna Rydberg, sång, Maria Carlsson, piano.

FOTO: JULIA SWARTLING

CAFÉER

Våffelcafé, Vikenkyrkan

Ons 12.00-15.00 Start 25/6.

Café Vägkyrkan, Hammarö kyrka

23/6-3/8 11.00-17.00 dagligen.

Sommarutställning med Emma Lind, I Pilgrimskapellet utställning med broderigruppen "Stygn och berättelser", andakt, visningar av den medeltida kyrkan.

Vägkyrka/café, Västerstrands kyrkan

2/7-11/9 ons-tors 10.00-14.00 Enkelt fika.

19/6 samt 26/6 13.00-16.00 Våffelcafé.

25/6 13.00-16.00 Café Vågen.

Våffelcafé i Grava sockenstuga, intill Grava kyrka

23/6-14/8 mån-tors 13.00-19.00 Våfflor med inspiration av

Belgien, den traditionella svenska våfflan med saftiga, söta och härliga pålägg. Besök gärna Grava kyrka samtidigt.

Sommarcafé i Mariagården, Skattkärr

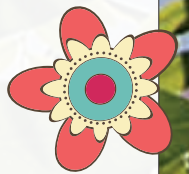
Ons 10.00-12.00 t o m 13/8

SOMMARLUNCH

25/6 12.00-13.00 Silllunch samt en alternativ lunchrätt,

11.30 Lunchandakt i kyrksalen, Västerstrands kyrka.

Konstutställning i Västerstrands kyrka

Onsdagar och torsdagar 10.00-14.00 t.o.m. 22/8 samt i samband med gudstjänst på söndagar. Anna Eriksson, Cecilia Hellekant och Sofhie Wenström, alla verksamma i Karlstad.

FOTO: CECILIA HELLEKANT

SOMMARLOVSKUL

Hemma på sommarlovet? Den 24 juni-10 juli arrangerar Grava församling aktiviteter för alla sommarlovslediga barn och familjer, mor- och farföräldrar och andra som barnen tillbringar sitt sommarlov tillsammans med.

Mer info och anm:

www.svenskakyrkan.se/grava

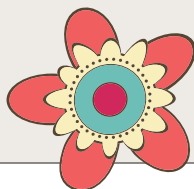
Riv ur å spara!

I SOMMAR GÖR MUSIKALKONFIRMANDERNA åter en egen musikal, detta år med inspiration hämtad bland annat från musikalen Grease. En fartfylld och äkta upplevelse i konfirmandernas egen tolkning och omtolkning utlovas.

TID: 4/7 kl 17.00 och 5/7 kl 13.00 och 15.00

PLATS: Arenan, Karlstads stadsbibliotek

Biljetter bokas på 14 19 42 efter midsommar.

Gå på musikal!

FOTO: ANNE LARSSON / ICON

Bild från tidigare års föreställning.

Tisdagar

Bussutflykter: 24/6 Rottneros, 1/7 Tom Tit Experiment och 8/7 Parken Zoo.

Se hemsidan för priser och anmälan, barn under 16 år har vuxen med sig.

Onsdagar

Sommarlovskul i församlingshemmet kl 10.00-14.00 Skönviksvägen 2, Skåre.

Lekar, tävlingar, utmaningar, pyssel, vattenlek med mera. I caféet kan man köpa fika och enklare lunch.

För alla åldrar, barn under 8 år har vuxen med sig.

Torsdagar

Buskul vid Ilandatjärn

Församlingen har personal på plats kl 11.00-12.30 samt kl 14.00-15.30. Spontana lekar och tipspromenad med fri starttid. Aktivitet kl 11.30 och kl 14.30:

26/6 Skattjakt, 3/7 Femkamp och 10/7 Poängjakt.

Vid regn genomförs aktiviteten på utsatt tid men lekar och tipspromenad ställs in.

Söndagar

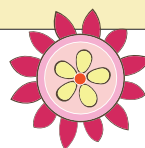
Kyrkdetektiver

Den som vill är välkommen att fira gudstjänst kl 11.00 i Grava kyrka. Efteråt finns matigare fika att köpa i Sockenstugan eller så tar ni med egen picknick.

Cirka kl 12.30 börjar kyrkomysteriet då vi löser gåtor tillsammans med nyckelpersoner i kyrkans historia.

Olika gåtor olika söndagar, passar för ålder 6-12 år.

Svindlande höjder

i Domkyrkotornet

Varje vardag klockan 15.00 kan du stiga upp för de närmare 200 trappstegen i domkyrkans torn. Även om det är lite ansträngande är det mödan värt. Utsikten är fantastisk och en klar dag ser du ända till Ikea!

Även resten av kyrkan är väl värd att utforska lite närmare. Till och med 15/8 är kyrkan öppen vardagar kl 9-19, lördagar kl 10-16 och söndagar kl 10-18.

Under vardagarna erbjuds guidningar på svenska och engelska från kl 13.15 till 19.00.

Fakta Domkyrkotornet

- Domkyrkans torn är 58 meter högt.
- Du behöver kliva upp för 197 trappsteg för att komma ända upp.
- Kyrkan blev domkyrka när drottning Kristina utsåg Karlstad till stiftsstad 1647.
- Kyrkan har brunnit åtta gånger. Tornet som det ser ut i dag byggdes 1737.
- Det finns tre kyrkklockor: storklockan, mellanklockan och lillklockan.
- Storklockan väger tre ton och har en dov ton. Lillklockan är mest använd.

FOTO: ALEX & MARTIN / IRON

Öppna förskolan öppen hela juni och juli

BEHÖVS DET ÖPPEN FÖRSKOLA PÅ SOMMAREN? Många barnfamiljer svarar nog ja på den frågan, för även om solen skiner ute så har man kanske inte lust, råd eller möjlighet att lämna stan stora delar av sommaren.

I Vikenkyrkan håller Öppen förskola öppet måndag-torsdag kl 10-14 veckorna 26, 27 och 28. I Västerstrands kyrka står förskolan öppen onsdagar och torsdagar hela juni och juli.

SOMMARÖPPEN FÖRSKOLA

Mån-tors 10.00-14.00

v26, 27 och 28

Lek och fika, sång och musik, barnteater, dagsutflykt, över-raskningar, Vikenkyrkan.

Ons och tors 10.00-14.00

juni-juli Västerstrands kyrka.

Här når du oss!

KARLSTADS PASTORAT

Alster-Nyedsbygdens, Domkyrko-, Norrstrands, Våse-Fågelviks, Västerstrands församlingar och kyrkogårdsförvaltningen Karlstad:

Telefon: 054-14 14 00

Alster-Nyedsbygdens församling
www.svenskakyrkan.se/alster-nyedsbygden

Domkyrkoförsamlingen
www.svenskakyrkan.se/karlstaddomkyrko

Norrstrands församling
www.svenskakyrkan.se/norrstrand

Våse-Fågelviks församling
www.svenskakyrkan.se/vasefagelvik

Västerstrands församling
www.svenskakyrkan.se/vasterstrand

Grava församling
054-53 62 20
www.svenskakyrkan.se/grava

Hammarö församling
054-51 24 00
www.hammaroforsamling.se

Gudstjänster...

... firas exempelvis varje söndag kl 11 i Domkyrkan och Norrstrands kyrka. För övriga tider se hemsidorna ovan samt torsdagarnas predikoturer i NWT och VF.

ANDAKTER & GUDSTJÄNSTER

Mån, tis, tors, fre 10.00 Morgonbön med efterföljande frukostgemenskap, Vikenkyrkan.

Sön 10.00 Gudstjänst, Västerstrands kyrka.

Sön 11.00 Gudstjänst, Domkyrkan, Norrstrands kyrka.

Sön 18.00 Rudsmässan, Rudskyrkan.

FRILUFTSGUDSTJÄNSTER

21/6 11.00 Hammars gård.

21/6 11.00 vid Dungen, Nyeds kyrka.

21/6 15.00 Friluftsgudstjänst vid Springbrunnen, Alsters kyrka.

21/6 18.00 Gamla kyrkplatsen i Östra Fågelvik. Tag med egen picnic-korg och något att sitta på. Vid regn är vi i kyrkans församlingshem.

22/6 11.00 hos Elvi Jonsson, Kron-torp, kyrkkaffe. Kör av RV 61 mot flygplatsen, åk i rondellen riktning mot Kärne. Huset med parkeringsplats ligger till höger.

22/6 15.00 Torskedslögen, Älvsbacka.

13/7 11.00 Friluftsgudstjänst, ta med stol och fikakorg, Domarringen, Dye.

17/8 11.00 Gravdagen, Hembygds-gården i Träfotere, Hynboholm.

SINNESROGUDSTJÄNST

6/7, 3/8, 7/9 18.00 Sinnesroguds-tjänst, Herrhagskyrkan.

MUSIKGUDSTJÄNST

22/6 11.00 Musikgudstjänst med Våse kyrkokör, Våse Gospel, Våse kyrka.

Kristen tro för nyfikna

Så blir Bibeln lättläst

----- text SÖREN DALEVI bild PER HARDESTAM -----

Hej Sören!
Jag såg i Kyrknytt att du i höst ska hålla en kurs om vad Bibeln är för bok. Jag undrar verkligen varför Bibeln anses så viktig? Har försökt att läsa den men gett upp, det är mest en massa namn och obegripligheter.
/Sven

Ja, Bibeln är en svår bok! Inte minst om man försöker läsa den som en vanlig bok, det vill säga läsa den från början till slut. Många är de som kan vittna om att de med friskt mod börjat med intentionen att läsa från pärm till pärm, för att sedan stranda i allmän tristess någonstans i början av Tredje Mosebok.

Och då har de gett upp efter att ha läst två eller tre av Bibelns 77 böcker. Så ska man alltså inte läsa!

JAG SKULLE RÅDA dig att läsa ett urval istället. Ordet bibel betyder böcker, och det är samma ord som vi har i ordet bibliotek. Bibeln är som en hylla på biblioteket och består av 77 mycket olika böcker, tillkomna under mer än tusen år.

De äldsta delarna är i sin skriftliga form antagligen från år 1200 f.Kr, medan de yngsta är från 100-talet e.Kr.

På en och samma bibliotekshylla ryms alltså lagsamlingar (Tredje Moseboken), vishetstexter (Ordspråksboken), existentiella texter om lidandets varför (Job), kärlekslyrik (Höga Visan), Berättelser om Jesu liv (evangelierna) samt en samling brev. För att bara

nämna några av alla de genrer och böcker som finns i det bibliotek som är Bibeln.

MEN VARFÖR ÄR BIBELN en så viktig bok för kristna? Jo, de första kristna var ju judar. Och judendomen är en bokreligion. Därför var det viktigt för de kristna att läsa det som var deras bibel, alltså Gamla testamentet.

Nya testamentet fanns inte än, utan kom att skrivas ned senare. (Faktum är att det först år 367 slutgiltigt bestämdes vilka böcker som skulle finnas med i Nya testamentet!) Det gör att grunden till allt de kristna tror och lever efter på ett eller annat sätt har sin grund i Bibeln.

Men tanken är inte att man ska plöja svåra texter man inte förstår. Det är bättre att börja i de enklare texterna, för att sedan dyka ned i de svårare – om man vill.

Hur ska man då läsa Bibeln om man är nybörjare och inte vill fastna i träsket av en massa namn och obegripligheter?

Själv skulle jag läsa Första Mosebok, Andra Mosebok kap 1-20 och sedan hoppa till något evangelium. Dessutom skulle jag ta

några bra kommentarer till hjälp. Hemligheten med att läsa Bibeln är nämligen att man behöver hjälp på vägen. Texterna är så gamla, och tillkomna i en tid så fjärran vår egen, att vi själva lätt missar vad de vill säga.

Till Första Mosebok skulle jag besöka ett bibliotek eller antikvariat och ordna hem exempelvis *Brottas med änglar* av Naomi Rosenblatt eller *Ursprunget* av Bo Johnson. Till Andra Mosebok skulle jag ta Göran Larssons bok *Uppbrottet: Andra Moseboken i judisk och kristen tradition*.

Sedan skulle jag läsa något av evangelierna, till exempel Matteus, och tillsammans med Matteus skulle jag läsa *The theology of the gospel of Matthew* av Ulrich Luz.

LÄSER DU DESSA tre bibelböcker och dessa kommentarer, tror jag inte längre att du kommer att tycka att Bibeln är tråkig. Som en bonus får du dessutom en helt annan förståelse av västerländsk kultur, litteratur, konst, film etc.

Sedan är det bara att gå vidare till de återstående 74 bibelböckerna. För har man väl börjat läsa, är det svårt att sluta. Jag lovar. ●

Vad undrar du över i kristendomen?
Ta chansen att fråga!

I varje nummer av Kyrknytt svarar Sören Dalevi, präst, forskare och lektor vid Karlstads universitet på läsarnas frågor.

Mejla redaktören cecilia.hardestam@svenskakyrkan.se eller skriv till Kyrknytt, Karlstad pastorat, Västra kyrkogatan 5, 652 24 Karlstad så förmedlar vi din fråga.

25
AUG

HÅLL UTKIK!

Verksamhetskatalog med kyrkornas aktivitetsutbud för hösten kommer i din brevlåda den 25 augusti.

